

Recenzió a *Paragon – Újítások a nevelés-gondozás bölcsőjében, Józsefvárosban* című kötetéről

Bajzáth Angéla, Bereczkiné Záluszkai Anna (2017, szerk.): *Paragon – Újítások a nevelés-gondozás bölcsőjében, Józsefvárosban*. Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék – ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest, ISBN 978-963-284-937-9

MÁRKUS ÉVA

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar

A tanulmánykötet azért jött létre, hogy bemutatassa az ELTE TÓK Csecsemő- és kisgyermeknevelő egyetemi alapképzésében oktató szakemberek és a Budapest VIII. kerületi Józsefvárosi Bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelők magas színvonalú együttműködésének eredményeit. A szerzők az Erasmus+ KA2 Strategic Partnership – Multicultural Early Childhood Education (MECEC+) Európai Unió pályázati projektben váltak közösen gondolkodó, alkotó szakmai közösséggé.

Kötetük érdeme, hogy a budapesti VIII. kerületi Józsefvárosi Egyesített Bölcsődékben kipróbált új módszertani eljárásaikat tematikai sokszínűséggel, az elméleti háttér és a gyakorlati tapasztalat egységében tárják az olvasó elé: egyrészt az egyetemi együttműködések során azonosított problémák elemzésének fókuszában (multikulturalizmus, szervezetfejlesztés, szakmai gyakorlatközösségek kialakítása, egészséges életmód, családi literáció), másrészt a JEB újító törekvéseinek gyakorlatában (*Bajzáth és Bereczkiné Záluszkai*, 9. o.). Az írások továbbgondolásra, kreatív alkotómunkára készíthetik a koragyermekkorai nevelés területén dolgozó munkatársakat.

Az első írásban Koscsóné Kolkopf Judit, a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék vezetője foglalja össze az intézményben végrehajtott komplex szervezetfejlesztés eredményeit: azokat a lépéseket taglalja, amelyek segítségével sikeresen átalakították az intézményi struktúra számos elemét.

Bajzáth Angéla tanulmánya olyan kisgyermeknevelői attitűd kialakítását hangsúlyozza, amelynek alapja a hátrányos helyzetű gyermekek inklúziója, a multikulturális nevelés technikáinak adaptált alkalmazása – a koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatások minőségének

javítása (*Bajzáth*, 19. o.). Mindez jól előkészített szervezetfejlesztéssel és a koragyermekkorai nevelők tudásának, kompetenciáinak folyamatos fejlesztésével valósítható meg. Bajzáth Angéla rámutat a JEB stratégiájának erősségeire: a bölcsődék a szervezetfejlesztő munkát össze tudták hangolni az ELTE TÓK pedagógusképzésében dolgozó oktatóinak tanácsaival, irányításukkal helyi továbbképzéseket indítottak a legfontosabb témákban, fontos szempontként kezelték a tudásmegosztást és a fenntarthatósági szempontokat (*Bajzáth*, 23. o.).

A kisgyermeknevelők irodalmi ízlésének formálását, az irodalmi anyagválasztás megfelelő stratégiáinak kialakítását, a gyermeki igényre felelő élménytechnikák elsajátítását, az intézményes és a családi literációs folyamatok ötvözésének lehetőségeit mutatja be Bereczkiné Záluszkai Anna tanulmánya. A szerző megállapítja, hogy a koragyermekkorai literációs készségek és esztétikai érzelmek megfelelő támogatásához, valamint a beszédfejlődés segítéséhez szükség van olyan gyerekirodalmi antológiákra, amelyek esztétikummal telített anyagot biztosítanak a modern szemléletváltáshoz, a motivációs lehetőségek és az élménytechnikák kidolgozásához. (*Bereczkiné Záluszkai*, 27. o.). A szerző arról a többlépcsős irodalmi projektről ír, amelyben a VIII. kerületi kisgyermeknevelők megismerhették a gyermekfolklór mondókait tartalmazó köteteket, valamint a klasszikus és a kortárs gyerekirodalmi szerzők műveit tömörítő antológiák vers- és meseanyagát. A téma sarokpontjainak bemutatása után a szerző a gyerekirodalmi projekt főbb pilléreit ismerteti: napra kész tájékozódás, hatékony ismeretszerzés, a szövegválasztás kritériumai, az élményszerűség. Külön

Recenzió a *Paragon – Újítások a nevelés-gondozás bölcsőjében, Józsefvárosban* című kötetéről

hangsúlyt kap az irodalmi élmény közvetítéséhez elengedhetetlen modalitások kimunkálása (*Bereczkiné Záluszkai, 29. o.*).

Az írás második felében a szerző sorra veszi azokat az innovatív eszközöket, amelyek példaként állhatnak más bölcsődék előtt. Ilyen eredeti újítás például a projektfolyamat részét képező, – irodalmi művek leporelló formájú ajánlóit tartalmazó – faliújságok kihelyezése a szülők orientálására (*Bereczkiné Záluszkai, 32. o.*), valamint a családi literáció erősítését szolgáló irodalmi füzet bevezetése (*Bereczkiné Záluszkai, 33. o.*). Ez utóbbi ötlet a kisgyermeknevelők és a szülők közötti információcserét, az alkotási vágy kielégítését, a gyerekkel eltöltött otthoni minőségi idő megsokszorozását szolgálja. A szerző leírja annak a művészeti élménynek a folyamatát, amelyben a kisgyermeknevelők és a szülők a közös bölcsődei workshopokon felfedezheték az új módszertani eszköztárat (*Bereczkiné Záluszkai, 34. o.*). A gyermekirodalmi projektről készült szemléletes képek láttán az olvasónak kedve támad a kreatív alkotómunkához.

A bölcsődevezető szempontjából értékei az irodalmi folyamat értékeit, jelentőségét Koscsóné Kolkopf Judit. Beszámol az irodalmi mintaprojektet megelőző előkészítő munkáról, a kisgyermeknevelőkkel végzett kérdőíves kutatásról, az eddig elért eredményekről (*Koscsóné Kolkopf, 39–40. o.*).

Darvay Sarolta a bölcsődei étkeztetés feladatairól, a szülők egészségfejlesztésének lehetőségeiről ír. Kifejti, hogy a bölcsődei étkezésben megnyilvánuló rendszeresség, annak ritmusa biztosítja a gyermek biológiai, testi egyensúlyát. Az étkezések rendje, kiszámíthatósága megkönnyíti a bölcsődei csoportba való beilleszkedést, kialakítja a biztonságérzetet (*Darvay, 49. o.*). A szerző kitér a szülőkkel való kommunikáció fontosságára, a család szerepére a bölcsődei egészségnevelési folyamatban (*Darvay, 51. o.*).

Kötél Dorottya élelmészvezető írása összegzi azokat az egészségtudatos intézkedéseket, élelmészeti alapelveket, amelyek korszerűbbé tették a JEB intézményeinek gyermekétkeztetését. A tanulmányban hang-

súlyos szerepet kap a gondoskodó táplálás gondolata, a korszerű élelmész tudományi eljárások tudatos alkalmazása. Az írásba szerkesztett mintaétlapok önmagukért beszélnek.

A szerkesztők a kötet utolsó nagy témakörét tartalmazó részbe illesztették Lukácsné Ódor Olga írását, amelyben a JEB intézményeiben folyó középfokú duális képzést ismerheti meg az olvasó. Az írás bemutatja a szakképzés nevelési-gondozási területeire kidolgozott tematikákat, tevékenységi köröket.

A kötetben bemutatott bölcsődepedagógiai témák záróakkordja a Biztos Kezdet Gyerekház programjának bemutatása. Az angliai mintára indított szociális projekt egyetlen budapesti intézménye a VIII. kerületi JEB égisze alatt látja el a társadalmi és környezeti problémákkal legjobban terhelt családok segítésére irányuló feladatait. A Gyerekház alapelvei: „a szocio-kulturális hátrányok csökkentése, a szülői kompetenciák erősítése, a társadalmi felzárkózást erősítő prevenció, az önkéntes hozzáférés lehetősége minden érintett számára, a helyi igényekre épített nyitott szolgáltatású működés” (*Koscsóné Kolkopf, 73. o.*). A bölcsődevezető záró írásaiból megismerjük a családok esélyteremtésére érdekében működő Biztos Kezdet Gyerekház szociális, kulturális célkitűzéseit, programjait.

A *Paragon – Újítások a nevelés-gondozás bölcsőjében, Józsefvárosban* című kötet szerzői a koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatások minőségének és inkluzív szemléletének javítása érdekében bevezetett gyakorlatban bevált módszertani eljárásait példaként állítják más intézmények elé. A tanulmányokban a JEB nagy ívű szociális projektjének szerzői, gyakorlati megvalósítói megfelelő szakmai háttér biztosításáról, szociális érzékenységről és gondoskodásról tesznek tanúbizonyságot – írja M. Pintér Tibor a Lektor utószóban (*M. Pintér, 91. o.*).

Reméljük, hogy a jövőben a szerzők tollából további tanulmányokat olvashatunk majd a gondozói, nevelői munkát segítő újabb eredményekről, a magyar bölcsődepedagógiai törekvések különféle elméleti és gyakorlati vonatkozásait érintő területekről.